

Організація державного санітарно-епідеміологічного нагляду

Кредити та кількість годин: 4 кредити ECTS; 120 годин:
- денна форма: 10 год. лекційних, 28 год. практичних та 82 год. самостійна робота; залік;
- заочна форма: 2 год. лекційних, 6 год. практичних та 112 год. самостійна робота; залік.

I. Опис навчальної дисципліни

В останні роки, незважаючи на те, що в Україні задекларована реформа галузі охорони здоров'я передбачає зміщення акценту національної політики з лікувально-діагностичної на профілактичну через розбудову нової системи охорони громадського здоров'я, реальних системних заходів у цьому напрямку не було зроблено. При цьому з часу “реформування”, а потім і остаточної ліквідації державної санітарно-епідеміологічної служби, відбулась руйнація системи запобіжного та поточного державного санітарного нагляду, як у сфері біобезпеки, так і моніторингу з оцінки загроз від небезпечних факторів середовища життєдіяльності людини. Діяльність лабораторних центрів, в подальшому - центрів з контролю та профілактики хвороб МОЗ України, переформатовується, в основному, на епідеміологічні підходи, які без гігієнічної складової, у т.ч. гігієнічної експертизи та гігієнічної діагностики, не дають змогу для подальшої розбудови ефективної вітчизняної системи охорони громадського здоров'я.

Навчальна дисципліна «Організація державного санітарно-епідеміологічного нагляду» передбачає формування системних знань і вироблення достатніх практичних навичок для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері громадського здоров'я по забезпеченню санітарного та епідемічного благополуччя населення, безпечного середовища життєдіяльності та санітарної охорони території України; оцінки стану здоров'я населення та детермінант, що на нього впливають, моніторингу загроз для громадського здоров'я, профілактику захворювань, захисту здоров'я населення, організації та проведенні профілактичних та протиепідемічних заходів в осередках небезпечних та особливо небезпечних інфекцій, в екстремальних ситуаціях у сфері громадського здоров'я, а також політики та заходи, що спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення.

Світова пандемія з COVID-19 засвідчила неспроможність національних систем охорони здоров'я адекватно реагувати на такі надзвичайні події у сфері громадського здоров'я по всьому світу. Через це розбудова вітчизняної системи охорони громадського здоров'я, яка базується на кращих світових практиках і власних історичних надбаннях з організації державного санітарно-епідеміологічного нагляду стануть тим фундаментом, на якому буде зведена нова модель з профілактики захворювань, забезпеченні санітарного та епідемічного благополуччя населення за міжгалузевим та міжсекторальним спрямуванням, за загальнонаціональним принципом «охорона здоров'я в усіх політиках держави».

Міждисциплінарні зв'язки: “Діяльність Всесвітньої організації охорони здоров'я та Європейського регіонального бюро”, Моніторинг та реагування на надзвичайні ситуації у

сфері громадського здоров'я", "Біобезпека територій", "Правове забезпечення в охороні здоров'я", "Охорона материнства та дитинства", "Організація охорони здоров'я в Україні та світі".

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни — надати здобувачам вищої освіти розуміння та концептуальні знання щодо поняття державного санітарно-епідеміологічного нагляду, його історичної ролі та місця в забезпеченні санітарного та епідемічного благополуччя населення, біобезпеки територій, безпечного середовища життєдіяльності та ін., необхідності впровадження фундаментальних принципів профілактичної медицини та найкращі надбання вітчизняних шкіл з гігієни та епідеміології для організації національної системи охорони громадського здоров'я.

Завданнями навчальної дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів для подальшого використання вітчизняного досвіду діяльності держсанепідслужби з організації та проведення запобіжного і поточного державного санітарно-епідеміологічного нагляду, для подальшої розбудови національної системи охорони громадського здоров'я; формування необхідних у майбутній діяльності слухачів умінь і практичних навичок щоб розвинути та набути такі загальні та фахові компетентності як:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК4. Здатність аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтовувати відповідні заходи з їх попередження.

СК5. Здатність оцінювати ризики та обґрунтовувати доцільні дії у відповідь на надзвичайні ситуації в сфері громадського здоров'я.

СК8. Здатність розробляти проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію.

СК10. Здатність використовувати етичні принципи та норми права при плануванні досліджень, збиранні інформації та її використанні.

СК12. Здатність застосовувати наукові підходи щодо планування дизайну досліджень, збору даних, розповсюдження та використання результатів наукових досліджень у сфері громадського здоров'я.

СК13. Здатність розробляти заходи із проведення державного санітарно-епідеміологічного нагляду по забезпеченню санітарного та епідемічного благополуччя населення.

III. Результати навчання

За результатами навчання слухачі зможуть:

ПРН 3. Організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу.

Розуміти необхідність отримання своєчасної, об'єктивної інформації та даних з різних джерел щодо санітарного та епідемічного благополуччя населення на відповідній території.

Розробляти відповідні заходи з оцінки санітарно-епідемічної ситуації за принципом міжсекторального взаємодії.

ПРН 4. Формулювати висновки, розробляти прогнози та проводити аналіз впливу детермінант на здоров'я населення (соціальні, економічні, індивідуальні, навколишнього середовища), визначати потреби різних груп населення щодо здоров'я, базуючись на інформації отриманій із систем епідеміологічного нагляду.

Розуміти важливість функціонування систем епідеміологічного нагляду за різними класами хвороб для подальшого використання, в частині підготовки профілактичних заходів на індивідуальному та популяційному рівні. Проводити підготовку висновків та прогнозів щодо можливого погіршення/покращення епідемічної ситуації в залежності від впливу детермінант на здоров'я населення.

ПРН 5. Визначати та застосовувати доцільні заходи і методи попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та ядерних загроз для здоров'я і безпеки населення.

Розуміти основні принципи організації запобіжного та поточного державного санітарно-епідеміологічного нагляду, в частині спостереження за загрозами для життя і здоров'я населення та довкілля. Використовувати методи гігієнічної діагностики з попередження і контролю небезпечних фізичних, хімічних, біологічних факторів для життя і здоров'я населення.

ПРН 6. Оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я.

Розуміти методи з оцінки ризику та його складових, завдання груп біологічної, хімічної та радіаційної розвідки. Оцінювати ризики та розробляти заходи у випадках надзвичайної ситуації в сфері громадського здоров'я у відповідності до чинного санітарного законодавства.

ПРН 7. Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення.

Розуміти механізми ідентифікації та підтвердження інформації щодо наявного чи можливого негативного впливу на здоров'я населення різних небезпечних факторів середовища життєдіяльності людини. Розробляти заходи з локалізації джерела небезпеки, забезпечення безпечного середовища життєдіяльності людини.

ПРН 9. Розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.

Розуміти важливість профілактичних засад для збереження та зміцнення здоров'я людини. Розробляти та впроваджувати заходи з первинної профілактики, напрацьовувати заходи вторинної та третинної профілактики.

ПРН 11. Розробляти та впроваджувати системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, профілактичних та діагностичних або скринінгових програм та політик в громадському здоров'ї.

Розуміти суть, принципи організації та правове підґрунтя діяльності державних систем моніторингу щодо стану здоров'я та довкілля. Розробляти заходи з управління ризиком для життя і здоров'я, аналізувати кращі світові практики з даного питання

ПРН 15. Здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я.

Розуміти важливість безперервного професійного розвитку фахівців з громадського здоров'я, роль та місце комунікаційних систем в даному процесі, значимість лідерських якостей фахівців, в частині соціальної мобілізації з метою збереження і зміцнення здоров'я населення. Планувати заходи щодо індивідуальної траєкторії професійного розвитку фахівців.

ПРН 21. Розробляти та впроваджувати заходи з організації державного санітарно-епідеміологічного нагляду по забезпеченню санітарного та епідемічного благополуччя населення на відповідній території.

Розуміти сутність понять санітарного та епідемічного благополуччя населення; мету

та завдання державного санітарно-епідеміологічного нагляду. Застосовувати нормативно-правову базу у сфері санітарного законодавства; розробляти заходи щодо санітарної охорони території. Необхідність впровадження кращих вітчизняних практик з державного санітарно- епідеміологічного нагляду для подальшої розбудови СОГЗ.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№ з/п	Тема дисципліни
1	Історія розвитку та етапи становлення державної санітарно-епідеміологічної служби. Основні терміни та визначення.
2	Мета, види та основні завдання державного санітарно-епідеміологічного нагляду.
3	Державна санітарно-епідеміологічна експертиза та гігієнічна регламентація небезпечних факторів СЖЛ.
4	Запобіжний державний санітарно-епідеміологічний нагляд. Висновки експертизи щодо відведення земельної ділянки, погодження проектної документації, контролю ходу будівництва об'єктів нагляду.
5	Поточний державний санітарно-епідеміологічний нагляд. «Раптові» обстеження. Акти обстеження за групами об'єктів нагляду.
6	Права та обов'язки громадян та суб'єктів господарювання по забезпеченню санітарного та епідемічного благополуччя населенню.
7	Заходи та види відповідальності щодо припинення порушення санітарного законодавства.
8	Міжнародні медико-санітарні правила. Біобезпека. Санітарна охорона території України
9	Нормативно-правове забезпечення з організації державного санітарно-епідеміологічного нагляду, в контексті розбудови вітчизняної системи охорони громадського здоров'я.

